

Теорія виховання

- Лекція № 7. Процес виховання
- I. Поняття по виховання як складову педагогічного процесу
- II. Концепції і моделі виховання
- Етапи виховання. Показники вихованості учнів.

Література:

1. Иванова В.А., Левина Т.В. ПЕДАГОГИКА: электронный учебно-методический комплекс // kgau.ru
2. Реан А.А., Бордовская Н.В., Розум С.И. Психология и педагогика. – СПб.: Питер, 2000. – 432с. – (Учебник нового века).
3. Теорія і практика українського національного виховання. – Івано-Франківськ. – 1996. – С.61-85.
4. Психология и педагогика: просто о сложном. Популярные очерки и этюды / Б. М. Бим-Бад. — М.: Изд-во МПСИ; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2010. — 144 с.

-Що ми насправді можемо зробити для щастя дитини?

- Виховати її.

- Краще сказати: допомогти вирости

*Колись дитина виросте, а вихователь забере
свою руку, тому що рука дитини вже набула
власної сили.*

Виховання

Діяльність, спрямована на розвиток мотиваційно-ціннісної сфери особистості, називається вихованням

Концепції виховання

1) ортодоксальне християнство: немовля несе на собі печать первородного гріха і врятувати його можна лише нещадним придушенням волі, підпорядкуванням батькам і духовним пастирям

РЕПРЕСИВНА ПЕДАГОГІКА

Концепції виховання

2) соціально-педагогічний детермінізм:

Дитина за своєю природою не схильна ні до добра, ні до зла, а являє собою *tabula rasa*, на якій суспільство та вихователь можуть написати що завгодно.

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗА ЗРАЗКОМ

Концепції виховання

3) природний детермінізм: характер і можливості дитини визначені до її народження

**РОЗВИТОК ПРИРОДНИХ ЗАДАТКІВ
ДИТИНИ**

Концепції виховання

4) утопічно-гуманістичний погляд: дитина народжується гарною і доброю і псується лише під впливом суспільства

КОНЦЕПЦІЯ ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ,
САМОРОЗВИТКУ І НЕВТРУЧАННЯ

Моделі виховання

- *Директивна*
- *Прихованого впливу*
- *Сприяння*

Директивна модель виховання

- Вихователь – скульптор, який творить із необробленої брили певний досконалий образ, породжений його уявою.
- Вихованець – пасивний, аморфний матеріал, з якого можна ліпити, що завгодно

Директивна модель виховання

Педагог (держава, суспільство) краще, ніж сама дитина, знає, якою їй треба стати, у якому напрямку розвиватися.

Директивне виховання є нормативним, його завдання – створити умови для засвоєння необхідних моделей поведінки, певних соціальних ролей і функцій, сформувати відповідні риси і моральні переконання

Директивна модель виховання

- Не обов'язково це застосування примусу до вихованців, придушення їх ініціативи і самостійності.
- Найбільш продуктивний варіант – коли вихователь завдяки своєму авторитету перетворює вихованця на власного однодумця, союзника і партнера

Модель прихованого виховного впливу (маніпулятивна)

Виховання = маніпуляція – прихований вплив педагога на вихованця з метою формування у нього бажаних якостей

Маніпуляція – вид психологічного впливу, який забезпечує приховане збудження в іншій людині намірів, що не збігаються з її актуальними бажаннями

Модель прихованого виховного впливу

- Вихователь щиро прагне до блага вихованця, але при цьому сам вирішує, в чому це благо полягає, в результаті здійснюється приховане програмування думок і прагнень дитини

Модель прихованого виховного впливу

- У дитини формується здатність жити в умовах свободи, приймати відповідальні рішення, робити самостійний життєвий вибір, незважаючи на те, що цю свободу і самостійність програмує і спрямовує вихователь.

Модель виховання-сприяння

В її основі – віра в конструктивне, активне, творче начало людської природи, в її первісну моральність і доброту, альтруїстичну і колективістичну спрямованість, у здатність дитини спрямовувати власний розвиток, розуміти власне Я.

Модель виховання-сприяння

- Вихователь повинен іти за дитиною, підтримувати її самореалізацію, допомагати розв'язувати особисті проблеми. Вихователь – помічник, який створює умови для саморозвитку особистості:

Мені не треба від тебе більшого, ніж ти сам від себе вимагаєш. Але я радий вислухати тебе і допомогти тобі самому зрозуміти, чого ти бажаєш

Питання:

Яка з розглянутих моделей
виховання – найкраща?

Моделі виховання (за С.Соловейчиком)

- Сад-город
- Вуличний рух
- Батіг та пряник

Вуличний рух

- Запам'ятай правила, виконуй їх і все буде добре

Сад-город

- Дитина уподібнюється городу, який варто просапати від бур'янів, чи дереву, якому треба прищепити гілочки усіляких часнот

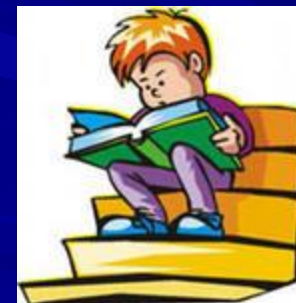
Батіг та пряник

- За добрий вчинок дитину треба похвалити, за поганий – покарати, виховання – це чергування заохочень і покарань

Етапи виховання

- 1) ознайомлення дітей із загальними нормами і суспільним правилами поведінки
- 2) формування ставлень: зіставляючи та оцінюючи норми та правила поведінки, дитина сама вирішує, справедлива чи несправедлива, корисна чи ні та чи інша вимога. Це є основою формування мотивів поведінки

Етапи виховання

- 3) формування у дитини поглядів і переконань через організацію поведінки, створення ситуацій, що вимагають визначення позиції в діях
- 4) формування спрямованості особистості: система звичних дій, вчинків, які здійснюються у відповідності з виробленими переконаннями, переходить у рису характеру людини, стає властивістю її особистості

